

Toimittaneet Johanna Nurmi,
Piia Jallinoja, Mikko Jauho & Pia Vuolanto

KIISTELTY TERVEYS

Miksi terveysaiheet kuumentavat tunteita?



Gaudeamus



Copyright © 2026 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Ville Karppanen
Kannen kuvat: Istock/skynesher (ylhäällä), Istock/PamWalker68
(alhaalla vasemmalla), Istock/deliormanli (alhaalla oikealla)

KL 30.1, 59

ISBN 978-952-345-350-0

Painopaikka: Drukätava, Latvia 2026

Sisällys

Johdanto

Terveyskiistat yhteiskunnallisena ilmiönä	9
<i>Pia Vuolanto, Piia Jallinoja, Mikko Jauho & Johanna Nurmi</i>	

Ruokavaliot ja lihavuus

Kansanterveysajattelu ja kiistat karppauksesta	21
<i>Mikko Jauho</i>	
Missä kulkevat lihavuuskiistojen rintamalinjat?	37
<i>Piia Jallinoja</i>	

Vaihtoehtohoidot ja parantaminen

”Lääkärin puoleen käännettiin mutta ilman tulosta.” Terveyskiistat pohjanmaalaisessa maaseutuyhteisössä 1800-luvulla	57
<i>Karolina Kouvola</i>	
”Viisaat” vastaan ”kuhnehullut”: Louis Kuhnen Uusi lääketiede Suomessa vuosina 1906–1911	76
<i>Suvi Rytty</i>	
Kiistat vaihtoehtohoidoista	95
<i>Pia Vuolanto</i>	

Synnytys ja kivunhoito

Kiistat synnytyksen turvallisuudesta: Esimerkkeinä suunniteltu sektio ja kotisynnytys	119
<i>Eeva Itkonen, Kaisa Kuurne & Anna Leppo</i>	

Jännitteinen endometrioosikivun hoito	140
<i>Venla Oikkonen, Maria Temmes & Elina Helosvuori</i>	

Lainsäädäntö ja potilaan oikeudet

Terveydeksi! Alkoholiin liittyvät terveyskysymykset poliittisena kiistana	161
<i>Katariina Warpenius & Anu Katainen</i>	
Pyörätuolinkäyttäjät työkyvyttömyyden ja työkykyisyyden rajalla	180
<i>Pauli Rautiainen & Karoliina Ahonen</i>	
Kiistat aivovammojen vakuutuskorvauksista	205
<i>Jaakko Taipale</i>	

Koronapandemia ja rokotteet

Kiista koronapassista: Suomalaisten kansalaiskampanjoiden kritiikki	225
<i>Aapo Kuusipalo</i>	
Koronarokotteiden kiistelty teho ja turvallisuus: Asiantuntijat tiedollisen epävarmuuden keskellä	246
<i>Johanna Nurmi</i>	

Lopuksi

Terveyskiistojen tutkimuksen anti	269
<i>Mikko Jauho, Johanna Nurmi, Piia Jallinoja & Pia Vuolanto</i>	
Viitteet ja kirjallisuus	287
Kirjoittajat	348